

SOMMERTUREN 1994

Til det "vilde" vesten.

Derhjemme på væggen har jeg hængende et Danmarkskort, hvor der er sat små nåle i alle de havne, jeg som sejler har besøgt. Det er ikke så få det er blevet til på de 14 år, og mere end 25.000 sømil jeg har sejlet. Dog er der et område der til stadighed har været helt tomt for nåle - den jyske vestkyst.

Det ville vi så gøre noget ved i år, og vi det er undertegnede som sejler singlehand i en Polaris Drabant "Triton", og mine sejlervenner Ole og Dyveke, som sejler Grinden "Hønen". Vi har gennem de sidste 6 år sejlet sommerture sammen til bl.a. Stockholm og Amsterdam, så lange stræk tildels i åbent farvand og sejlads i tidevandsområder er os ikke helt ubekendt.

Når man planlægger en tur ud gennem Kielkanalen, Ejderen og videre op langs Vadehavet og Vestkysten, er det første problem man får øje på, de ret lange stræk der er mellem havnene når man kommer ud i Nordsøen (40-50 sømil).

Derfor må man regne med at kunne få en del overliggertage hvis vinden er frisk fra den forkerte retning (læs modvind). Eller for den sags skyld hvis der er en frisk - hård vesten eller søndenvind, som i kombination med tidevandsstrømmen kan give en særdeles høj og stejl søgang i de ofte 5-15 sømil lange tidevandsrender, som man skal ind og ud af for at komme til havnene.

Men vi havde mod på det og var da også indstillet på, at vi om nødvendig måtte sejle samme rute tilbage hvis Nordsøen viste sig fra sin dårlige side. Det skulle dog senere vise sig at blive helt andre vejrmæssige problemer vi kom til at sloges med.

Vi lagde ud fra Egå fredag d. 15. juli, lagde udturen gennem Storebælt med ophold i Rudkøbing. Søndag anduvede vi Holtenu lige ved siden af sluserne til Kielkanalen. Her ligger man fint og kan følge med i ind- og udslusningerne af de store skibe, og de mange

lystbåde der også benytter kanalen.

Vi fik vi brug for vores fenderbræt, da der skulle fendres af mod nogle kraftige stålpæle, som stod med 3-4 m. mellemrum. Havnepengene her, var som de fleste andre steder på vores tur, yderst beskedne set med danske øjne, nemlig 20,- Kr. (o. 8 m. 32,- Kr.).

Dagen efter tog vi så hul på kanalfarten. Sejlede ind i slusen sammen med 3 tyske både ved 9-tiden. Her skulle man sørge for at slække godt af på fenderne, så de kom helt ned at ligge i vandoverfladen, da det kun er en 10 cm. høj flydebro man fortøjer til inde i slusen. Der var ingen videre forskel på vandstanden i Kielkanalen og i fjorden udenfor, så slusningen forløb uden problemer. Vi gik op i kontrollårnet og betalte kanalafgiften, vi skulle kun besejle en del af kanalen og slap med at betale 12 DM (både u. 10m.). Prisen for at sejle helt igennem til Brunsbüttel er 21 DM.

Sejler man på Kielkanalen for første gang er det en meget spændende tur. For det første er der de mange store skibe som man passerer ganske tæt, men også naturen langs kanalen er ganske køn og varieret. I den østlige del snor kanalen sig i et flot bakket landskab, hvor det så bliver mere åbent og langstrakt jo nærmere man kommer Brunsbüttel.

Kanalen, der blev indviet i 1895, er 53 sm lang, har en dybde på 11m og bredden varierer mellem 100 og 160m. Det er en af de mest trafikerede kanaler i verden, der sejler flere skibe igennem her end i Suez- og Panamakanalen tilsammen. I 1991 sejlede der således 63.000 skibe igennem, heraf var de 18.000 lystfartøjer.

Vi sejlede til Rendsburg, den eneste større by som ligger ved kanalen. I den hyggelige lystbådehavn, som man finder ved at sejle et lille stykke ind ad en tidligere del af Ejderen, er der alle faciliteter og man ligger tæt ved byen. Det kan anbefales at gå en tur op i byen, som foriøvrigt har været dansk engang. Her findes mange smukke gamle bygninger.

Det var nu blevet rigtig højsommer, med varme og flot solskin. Det skulle vise sig at holde hele ferien ud, på nær et par enkelte dage. Så

vi nød rigtigt at kunne sidde oppe i cockpittet til langt ud på aftenen.

Tirsdagen oprandt med flot vejr og god vind. Vi kunne igen sejle for sejl, det må man nemlig godt i Kielerkanalen, man skal dog samtidig ha motoren kørende. Men hvad - man kan vel ved et "uheld" komme til at trykke på stopknappen. En ting skal man dog huske - den sorte signaltrekant, ellers vanker der bøde.

Små 3 timers sejlads fra Rendsburg, drejes ind i Giselau kanalen som forbinder Kielerkanalen med Ejderen. Her kommer en sluse. Ved denne sluse kan der overnattes hvis man besejler Kielerkanalen og ikke ønsker at sejle de 53 sm til Brunsbüttel i et stræk. Det kan varmt anbefales at ligge over her i dette fredfyldte og naturskønne område.

Efter slusen sejles der et kort stræk i en gravet kanal, inden man kommer ud i selve Ejderen. Vi havde nu ca. 45 sm "flod"sejlads forude.

Sejladsen på Ejderen var virkelig en positiv overraskelse, selvom vi på det meste af turen måtte sejle for motor. Ejderen snor sig i store bugter gennem landskabet. Langs de træbevoksede bredder, ser man græssende køer og et rigt fugleliv. Man sejler forbi flere mindre landsbyer, campingpladser og mange lystbådebroer hvor man kan lægge sig ind for at spise frokost eller overnatte. Således valgte vi at gå ind et sted der hed Barga. En lille hyggelig bådebro ved en campingplads. Her grillede vi om aftenen og kunne sidde og nyde udsigten udover det spejlblanke vand, hvor fiskene sprang lystigt.

Dagen efter sejlede vi det sidste stykke ud til slusen ved Nordfeld, her begynder det stykke af Ejderen hvor tidevandet regerer. Vi havde checket med tidevandstabellen og tilrettelagt vores ankomst til lige efter højvande. Så ville vi få medstrøm videre udad mod Friedrichstadt. Selve sejlløbet er godt markeret med riskoste, som er stukket ned i muddet. Landskabet ændrer sig fuldstændigt her, nu er der kun marsk og høje diger.

For at komme ind i havnen skal man gennem en sluse i diget. Her måtte vi, ligesom ved de

andre små sluser på Ejderen, op og betale nogle få DM i sluseafgift hos slusemesteren.

Lystbådebassinet er ikke ret stort, en enkelt bro med 30-40 pladser. I havnen lå et par andre danske både som vi hurtigt kom i snak med. De fortalte at man holdt sluserne lukket ude ved Eidersperrverk man-ons. Der havde vi så forklaringen på, hvorfor vi ikke havde observeret nogen strøm eller faldende vandstand ude på Ejderen.

Friedrichstadt er en rigtig perle. Byen er anlagt af trosforfulgte hollændere, som i 1600-tallet slog sig ned her. Kanaler og lige gader med den karakteristiske hollandske byggestil - smalle huse med trappegavle, præger store dele af byen. Her kommer mange endagsturister bl.a. fra Danmark. Souvenirbutikker, barer og restauranter præger da også bybilledet.

Friedrichstadt, og Tönning som ligger længere ude ad Ejderen, har ligesom Rendsburg været dansk, da Sydslesvig frem til krigen 1864 var indlemmet i det danske kongerige.

Dagen efter da vi ville forlade Friedrichstad, fik vi at vide, at slusen var lukket indtil middag p.g.a. lavvande udenfor slusen. Vi gik op på diget og kunne da også se, at der næsten ingen vand var i Ejderen i forhold til i går da vi sejlede derude.

Kom gennem slusen ved 12-tiden, nu var vandet ved at stige igen, men det betød så også at vi fik en del modstrøm, dog ikke mere end ca. 1 knob. Sejlede gennem en jernbanebro kort tid efter, her stod strømmen noget stærkere, men vi slap igennem. Solen bagte fra en skyfri himmel, og der var ingen vind, så vi riggede solsejl til for at få lidt skygge.

Vi snakkede sammen over radioen, om hvor vi skulle ta hen. Tönning (8 sm) syntes vi var for kort et stræk, og Sild (60 sm) var alt for langt. Vi valgte derfor Helgoland, en distance på 45 sm. Vores tanke havde vi fyldt helt op så om nødvendigt kunne hele turen klares for motor.

Ved halvtre-tiden er vi fremme ved Eidersperrwerk, et imponerende anlæg, der skal beskytte mod stormfloder, og samtidig regulere vandstanden i Ejderen. Dæmningen er 5 km lang, og gennem sluserne passerer to gange i døgnet ved ebbe og flod omkring 50 mill. kubikmeter vand.

Vi kommer ind i slusen med det samme, og slusningen som er gratis tager kun få minutter. Nu kan vi så sejle ud i Nordsøen, der er stadig svag vind så vi tygger videre for motor, holder dog en god fart over grunden da den udadgående strøm er 2-3 knob.

Efter et par timers sejlads mellem sandbankerne, som så småt begynder at dukke frem i takt med den faldende vandstand, når vi ud i frit farvand og sætter kursen mod Helgoland.

Efter en overliggerdag på den meget spændende ø Helgoland, er vi klar til et længere stræk op til Hörnum på øen Sild. Der er en strækning på 30 sm til anduvningsbøjen, og derfra 11 sm, gennem et tidevandsløb mellem sandbankerne, ind til havnen som ligger ved øens S-spids.

Vi havde ikke noget søkort over dette sejløb, havde derfor været oppe hos skibshandleren for at smugkigge i et kort. Fik noteret positionen på den vigtige anduvningsbøje, og "fotograferet" selve løbets forløb.

Afsejlede fra Helgoland kl. 6 om morgenen, så skulle vi kunne nå at komme op til Sild inden strømmen ville blive udadgående i sejløbet midt på eftermiddagen. Vinden var i N så vi måtte krydse en stor del af vejen, vinden øgede også en del undervejs til 10 sekm.

Vi fandt den famøse anduvningsbøje til Vortrapptief og kom mere i læ bag de undersøiske sandrevler, hvor brændingen vaskede henover. Fik modstrøm de sidste 3-4 mil inden Hörnum, hvortil vi ankom 16.30. Ved anløb af lystbådebassinet blev vi anråbt over et højtaleranlæg - "Hertzlich willkommen Triton" - det var havnemesteren som stod oppe i et vindue i klubhuset. Vi blev

adspurgt om hvor længe vi agtede at blive, og fik anvis numrene på de pladser vi skulle lægge os på - altsammen råbt ud over hele havnen.

Gik tur om aftenen op i byen - by og by det er nu så meget sagt, her var næsten kun barer, kiosker, kurhoteller, og ferielejligheder på striben. Men flotte sandstrande - det havde de, dog skulle man betale 1 DM for at få lov til at komme der, også selvom vi kom om aftenen og bare ville gå en lille tur og nyde solnedgangen. Så vi nøjedes med en tur oppe på strandpromenaden.

Tilbage ved havnen fik vi en snak med nogle motorbådssejlere som var kommet sejlede fra Højer. Jeg fik lejlighed til at kigge lidt i deres søkort, vi skulle nemlig ud mellem nogle lumske sandrevler når vi sejlede herfra og tog videre nordpå.

Det var blevet søndag og vi tog en ekstra overliggerdag da vejrudsigten og HW tidspunktet for Rømø ville give os store problemer i den 15 sm lange rende ind til Havneby på Rømø.

En stor del af dagen gik med at sidde i skyggen i cockpittet idet der var blevet ulideligt varmt nu, over 30 grader i skyggen, først ud på aftenen var det til at holde ud igen.

Vi havde snakket sammen om at droppe Rømø og sejle direkte til Fanø, et langt stræk på næsten 60 sm. Så vi stod op kl. 5 næste morgen og afgik kort tid efter. Tidspunktet passede perfekt med at strømmen var maksimalt udadgående, så vi suste derudaf med over 2 knob medstrøm. Slap godt igennem den afmærkede smutvej mellem to sandrevler, hvorved vi sparede en omvej på 15 sm. Og så gik det ellers nordpå op langs Silds vestsiden. Vinden var i SØ 8 sekm, og vi gik god fart i det relativt rolige vand. Ved 9-tiden ligger vi udfør Westerland, den største ferieby på Sild. De skæmmende højhushoteller kunne ses på lang afstand.

Vinden aftager efterhånden, vi sætter spileren, og får en flot tur op til Grådyb. På vejen ind gennem løbet mod Fanø kommer der pludselig en meget kraftig og varm vind

inde fra land, vi stryger forsejlet for ikke at blive lagt helt ned på siden.

Der var en rivende strøm indad på næsten 3 knob, så det var med ikke at sejle for tæt opad sømærkerne som kom "strygende med skum for boven".

Anløb havnen i Nordby uden problemer, men det var også ved at blive højvande. Ved lavvande er der kun godt 1,5 m i indsejlingen.

De lokale sejlere kom og hilste på, og spurgte interesseret til hvor vi kom fra, det var nemlig ikke så tit der kom fremmede danske både til havnen.

Solen bagte fra en skyfri himmel, så vi måtte lige ha en forfriskning inden vi orkede at gå op i byen for at handle ind til aftensmaden.

Nordby er en gammel skipperby, her er mange smukke gamle stråtede huse i de smalle gader. De ligger alle øst-vest, for at de smalle gavle skulle fange vestenvinden mindst muligt.

Vi havde planlagt en overliggerdag her for at vi kunne komme en tur ned til Sønderho. Vi tog bussen, som på en del af ruten kører nede på den meget brede strand på øens vestside. Her var rigtig mange badeturister i det flotte sommervejr. Vi havde desværre ikke badetøj med, det havde ellers været dejligt med en dukkert.

Sønderho er fantastisk idyllisk. Her er alle husene stråtede, og de ligger meget tæt langs de snoede veje og stier. Vi gik rundt her i flere timer, og besøgte et par af de lokale museer. I sidste århundrede var Sønderho hjemsted for mange større sejlskibe og fuldriggere. Men her er ingen rigtig havn, kun et smalt strømløb, en "lo", som snor sig ud mellem sandbankerne til det dybe vand. I dag ligger her kun lokale joller i "loen" som kun holder godt 0,5 m vand ved lavvande.

Tog atter bussen hjem til Nordby. Tilbage i bådene begyndte vi at planlægge næste dags sejlads, som skulle gå til Hvide Sande. Det var en strækning på ca. 50 sm. Havde fået nogle fif fra de lokale sejlere, bl.a. skulle vi afgå 1 time før højvande, så ville vi få medstrøm oppe ved Blåvandshuk, og det

meste af turen op langs Vestkysten.

Afgik om morgenen kl. 04.50, det var godt nok tidligt, men vejret var fint. Solen var ved at komme op over horisonten inde bag Esbjerg, da vi krydsede ud ad Grådyb i en jævn modstrøm. Vi kom ganske tæt på sandbankerne, hvorpå sælerne lå og kiggede på de skøre sejlere som var ude så tidlig på dagen.

Vinden var let fra SV, og vi gik en rimelig fart op imod Blåvandshuk. Her skulle vi igennem et løb, Ringkøbing Dyb, et sejløb inden om de fleste af bankerne. herfra blev kursen lagt NNØ-på mod Hvide Sande.

Vinden kom ret agten ind og søen gjorde at vi slet ikke kunne holde vind i sejlene, så vi måtte ty til motoren. En 3-timer efter blev vinden lidt friskere, og vi kunne atter sætte kludene.

Vi mødte kun en enkelt tysk lystsejler på dette lange stræk, og ved 16-tiden går vi gennem de høje moler til den store fiskerihavn - Hvide Sande.

Lagde os i det nordligste bassin udenpå en mindre kutter, men fandt ikke lugten her særlig indbydende. Jeg cyklede derfor om til lystbådehavnen, som ligger inde i Ringkøbing Fjord, for at se på forholdene der. Her så virkeligt hyggeligt ud, og fremfor alt var her fred og ro.

Tilbage i båden kaldte jeg Kammerslusen over VHF'en for at høre om det var muligt at blive sluset ind i fjorden. Det kunne godt lade sig gøre, så vi lettede og sejlede over til slusen. Blev hurtigt sluset igennem, og begav os de 2 sm om til lystbådehavnen. Undervejs fandt vi dog ud af at søkortets dybdeangivelser ikke var hvad de havde været. Grunden gik på grund da vi ville skære ind over et område hvor der skulle være 2,2 m vand. Også i renden ind til havnen rørte de bunden, men her skulle dog også kun være 1,6 m ifølge havnelodsen.

Æ` Gammel Havn - som lystbådehavnen kaldes, lå godt skjult inde bag sivene. Her lå en del hjemmehørende både, mange af dem sejlbåde.

Vi blev et par dage i Hvide Sande da vinden den følgende dag var meget svag, og på andendagen frisk fra nord. Der blev så rig lejlighed til at kigge os lidt omkring.

Hvide Sande er en kæmpemæssig fiskerihavn, hvor der er stor aktivitet døgnet rundt. Da vi var der blev der landet industrifisk i stor stil. Kutterne kom synkefærdige i havn, og store "støvsugere" tømte deres last af små blanke fisk op i endeløse rækker af store lastbiltog.

Et nyopført akvarie og museum på havnen besøgte vi, her kunne man betragte mange af de fiskearter som bliver "landet" her i Hvide Sande.

Aftensmaden stod selvfølgelig på fisk - dejlige friske rødspætter, så store at de fyldte hele tallerkenen.

Den anden overliggenderdag valgte vi at sejle et smut tværs over fjorden til Ringkøbing - en tur på små 6 sm. Bølgerne er meget korte og krappe p.g.a. den ringe dybde fjorden har. I sejlrenden er der bare 3,7 m.

Efter en god frokost, gik vi op i den lille hyggelige provinsby hvor der var et hektisk indkøbsliv og mange turister.

Sejlede tilbage til Hvide Sande, gik gennem slusen for at lægge os i nordhavnen, så kunne vi komme tidligt afsted næste morgen. Planen var at gå til Thyborøn (ca.50 sm), da det kan være risikabelt at gå ind til Thorsminde som ligger halvvejs mod Thyborøn.

Stod tidligt op, og kom hurtigt afsted efter morgenmaden. Der var ikke en vind der rørte sig, så det var gang i motoren, og så bare med at komme nordpå langs kysten.

Der var stadig en del dønning fra gårsdagens blæsevejr, men ikke noget der generede sejladsen. Vi mødte mange kuttere som trawlede efter industrifisk ganske tæt under land.

Vinden forblev væk det meste af dagen, kun i korte perioder kom der en svag luftning fra øst. Vi forsøgte flere gange at gå for sejl, men det blev ikke til andet end et par knobs fart, så vi opgav ret hurtigt igen.

Passerede Thorsminde ved middagstid.

Kunne se de mange mastetoppe på kutterne som lå inde bag de høje hvide klitter.

Efter 38 sm for motor slog vinden endelig igennem, men nu fra NNV. Det gjorde ikke spor at vi skulle krydse de sidste 10 sm, det var bare skønt at få stoppet kværnen og så igen at komme til at "sejle".

Anløb Thyborøn havn efter 11 timers sejlads. Vi følte næsten at vi var hjemme igen, nu var det bare ren rutinesejlads gennem Limfjorden og videre ned mod Grenå og hjem til Egå. Vi var i hvert tilfælde reddet fra det "vilde" Vesterhav.